

Рецензия

от проф. дпн Румен Иванов Стаматов

**Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“
по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“
във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“**

В конкурса за „професор“, обявен в ДВ бр. 59/11. 07. 2023 и в интернет страницата на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ за нуждите на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ като единствен кандидат участва дпн Веселин Димитров Михалев. Определен съм като член на научното жури на конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ в /област на висше образование 1 Педагогически науки, професионално направление 1.1 Теория и управление на образованието (управление на образованието), обявен в ДВ бр. 59/11. 07. 2023 за нуждите на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, по силата на Заповед РД-702, от 12. 10. 2023 на Ректора на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“.

Кандидатът дпн Веселин Димитров Михалев е представил комплект материали на хартиен и електронен носител, който е напълно в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав и включва всички необходими документи.

Веселин Михалев е завършил ВПИ Благоевград ОКС „Бакалавър“ и ВТУ „Св св. Кирил и Методи (ОКС „Магистър“) Управление на образованието през 2015 год. През 2010 год. е защитил дисертация за ОНС „доктор“ по научна специалност История на педагогиката и българското образование и през 2017 год. е защитил отново дисертация за присъждане на научната степен доктор на науките в Педагогика (Теория на възпитанието и дидактика). Професионалният път е впечатляващ. Последователно е заемал

различни длъжности в областта на образованието и в момента е преподавател във ВСУ, което свидетелства за натрупан изследователски и преподавателски опит. Придобитата разностранна научна квалификация и експертен опит, за което свидетелстват публичните признания удостоверени с различни сертификати, участия в проекти и разработване на програми в областта на Педагогиката и управлението, дават основание да се заключи че Веселин Михалев притежава необходимото за придобиване на длъжността „професор“ по Теория и управление на образованието (Управление на образованието).

Започвайки с представените материали ще отбележа, че Веселин Михалев прилага 5 самостоятелни монографии, 3 студии и 16 статии в реферирани и индексирани научни издания , и 15 статии в нереферирани научни издания, за което свидетелстват отзивите и цитиранията. Общо 39 публикации.

Представените научни изследвания са обособени в три тематични области – първата е свързана с управлението на образователните институции , представена от монографични изследвания, статии и студии, втората е свързана с квалификацията и кариерното развитие на учителите, представена от едно монографично изследване и статии , третата е свързана с историята на образованието, която е представена от останалите монографични изследвания и статии. Бих искал да започна с подчертаване на неговата изследователска ангажираност и тематична привързаност към проблематиката, свързана с ефективното прилагане и управление на системата на делигиран училищен бюджет в условията на децентрализация на училищното образование. Критичният анализ, който обхваща и разработване на модел на управление на бюджета открива своята ефективност чрез проследяването на позитивните влияния върху финансовата автономност, на училищната институция, оптимизирането на финансовите ресурси, модернизиране на наличната база, стимулиране на труда и професионалното развитие на учителите. Процесът на бюджетиране е проследен в различни измерения, което открива ясно обособени отговорности при неговото управление, както и проблемните области и възможности за търсене на нови управленчески решения. Считам, че представеният модел открива пътища за въвеждане на множество иновации, активности и програми за повишаване както на ефективността на учебния процес, така и за благополучието и здравето на учениците.

Втората тематична област е свързана с кариерното развитие на учителите и тяхната професионална квалификация. Изследванията в тази област както отбелязах са представени от едно монографично изследване и две статии. Бих искал да се спра на монографичното изследване със заглавие „Квалификация и кариерно развитие на педагогическите специалисти. Издателство „Славена“. Варна., 2023 ISBN 978-619-190-238-5, 288 с. Монографичното изследване предлага задълбочен анализ на проблемите свързани с професионалната квалификация в контекста на глобалните промени, които отправят сериозни предизвикателства пред образованието. Поставена в контекста на разрывите между динамичните промени в образованието наложени от навлизането на дигиталните технологии, промените в научните парадигми и знанията за света, както и от проблемите свързани с благополучието и здравето на учениците и традиционното образование на учителите, продължаващата професионална квалификация придобива особена актуалност. Предложените теоретични анализи обхващат основните характеристики на системата на професионална квалификация, в съответствие с установената правна рамка, на всички управленчески равнища. Анализите са основани на сравнителен принцип, което открива възможности за осмисляне на професионалната квалификация в контекста на съществуващите европейски политики и модели. Теоретичният анализ е допълнен с конкретни предложения за нейното усвършенстване. Монографията е структурирана в три глави. Първата глава разглежда основните характеристики на професионалната квалификация на учителите, стандартите и формите на контрол при нейното протичане. Предложен е модел на професионално развитие на педагогическите специалисти. Системата за квалификация на педагогическите специалисти е разгледана в три направления, които очертават и нейните съдържателни измерения: правна рамка, система за повишаване на квалификацията и институции и организации. Втората глава анализира развитието на процесите свързани със системата на въвеждаща и продължаваща професионална квалификация на педагогическите специалисти. Идентифицирани са основни форми за провеждане на продължаваща и вътрешноинституционална квалификация. Отбелязани са стъпките в кариерното развитие във вертикален и хоризонтален план, измерени чрез придобитата продължаваща квалификация както и чрез развитието на компетентностите при последователното заемане на учителски / възпитателни длъжности или придобити професионално-квалификационни степени. Изведени са различни предизвикателствата пред

системата за продължаваща квалификация. Анализирани са също и условията и перспективите за кариерно развитие и е представен модел на кариерно развитие. Третата глава представя анализ на управлението на квалификационната дейност в една отделна образователна институция, който обхваща етапите на цялостния процес на управление на тази дейност – планиране, организиране, оценяване, отчитане и финансиране. Предложен е и инструментариум за оценка на ефективността на продължаващата професионална квалификация, включващ показатели, критерии, индикатори и скала за оценяване. Бих искал да открия приносните моменти в изследванията върху професионалната квалификация на учителите: представен е модел на професионалната квалификация на учителите като са посочени връзки с кариерното развитие и ефективното протичане на учебния процес, отбелязано е значението на професионалната квалификация за повишаване качеството на образованието, предложени са мерки за усъвършенстване на професионалната квалификация, която са емпирично удостоверими чрез апробирането на конструиран модел в една отделна образователна институция и оценен чрез определени критерии. Бих искал да отбележа също и вътрешните приближения между първите две тематични области, което придава и консистентност на изследвателските търсения на Веселин Михалев.

Третата тематична област е свързана с историята на образованието и представя задълбочени анализи върху управлението на училищата на регионално равнище. Изследванията са с впечатляваща дълбочина и критичното осмисляне на историческото наследство съдържащо се в различните архиви и документи. Систематичните проучвания очертават етапи на развитие на управлението на училищата в условията на исторически преходи и културни и социални кризи и влияния. Проследени са статута и управленческите функции на регионалните органи на управление, регламентирани в първите законодателни актове свързани с дейността на българското училище. Бих искал да отбележа, че това са първите по своята същност историко-педагогически изследвания, които задълбочено представят целите, задачите, основните функции и приноси на специализираните и неспециализираните институции за управление и подпомагане на гръцките образователни институции в селищата от Северното и Южното Черноморие през втората половина на 19 век до 20-те години на 20 век. Поставени в контекста на историческите изследвания

представените изследванията са принос към съществуващите проучвания върху гръцките образователни институции в селища по Българското Черноморие, съсредоточени върху образователните практики и институциите за тяхното управление и влияния във времето. Тези изследвания допълват знанията върху историята на образованието и идентичността, и очертават възможности за бъдещи изследвания.

Научните и научно-приложни изследвания убедително свидетелстват не само за аналитични, но и за преподавателските способности. Големият брой квалификации, както и дългия професионален път от учител, методист, директор, експерт, и преподавател във ВСУ откриват една творческа биография, в която проличава ангажираността и опита за модерно осмисляне на учебния процес и търсене на оригинални подходи при представяне на учебното съдържание, в което се съчетават теоретични знания и прилагане в практичен контекст, и издава ангажираност с проблема на мотивацията за учене.

Напълно приемам всички приносни претенции на дпн. Веселин Михалев, в неговата самопреценка. Нямам никакви критични забележки към научното равнище на представените работи. Бих препоръчал на дпн. Веселин Михалев да продължи темата за ефективното бюджетиране по посока на създаване на нови програми, специфични за конкретната образователна институция както и за осмисляне и разширяване на възможните употреби на свободното време в пространството на училището.

Документите и материалите, представени от дпн. Веселин Михалев категорично **отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

Кандидатът в конкурса е представил **необходимия** брой научни трудове, и в тях има оригинални и сериозни научни и приложни приноси, като представителна част от тях са публикувани в списания и научни издания с висок академичен престиж. Основната част от неговата продукция е пряко ориентирана към темата на конкурса. Научната и преподавателската квалификация на дпн. Веселин Михалев е **несъмнена**.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове и анализ на съдържащите се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята категорична **положителна** оценка и да препоръчам на Научното жури, дпн. Веселин Михалев да заеме академичната длъжност „професор“ по професионално направление Теория и управление на образованието (Управление на образованието), обявен за нуждите на ВСУ).

03 . 12 2023

Варна

Изготвил становището:

(проф. дпн Р. Стаматов)